

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Recenze

Obecné poznatky

Funkční styl: publicistický

Slohový postup: úvahový

Charakteristika: Recenze je náročný slohový útvar, jehož cílem je posouzení uměleckého díla a toto přiblížit čtenáři. Autor recenze své názory na dílo vyjadřuje nezaujatě, hledá zápory a klady, svá tvrzení zdůvodňuje a event.dokládá. Své subjektivní postoje k dílu dostatečně zdůvodňuje. Recenze je zpracována s ohledem na periodikum, pro které je recenze určena

Kompozice: Výstavba recenze je založena na logičnosti a posloupnosti argumentů. Při recenzi se vychází od základních a prvotních informací k obecným.

Syntax: Volba větných celků je dána komunikační situací a užitím recenze v určitém periodiku.

Lexikum: Jazykové prostředky jsou spisovné, popř.lze užít i slova a slovní spojení, která jsou typická pro danou komunikační situaci (např. pro studenty zdravotnických škol, počítačových her apod.).

Specifikum:

Recenze, neboli posouzení uměleckého díla.

Příklad:

Nalezni typické znaky pro daný slohový útvar dle následujícího schématu:

- funkční styl
- funkce
- kompozice
- větné a jazykové prostředky
- výpovědní význam

Kniha, zatracená a znovu nalezená

Výchozí text:

Zpracování: Recenze knihy s podobným osudem, jak je uvedeno jako téma.

Lolita

Právě jsem dočetla knihu významného amerického spisovatele a představitele postmodernismu Vladimíra Nabokova. Vzdělaný, původem Rus, který se svými rodiči emigroval přes Německo až do Ameriky, inklinoval k hudbě (profesor hudební vědy na univerzitě, autor biografických studií o významných hudebních skladatelích) a ke své druhé lásce - k literatuře. Díla, která autor napsal, jsou velmi vysoce umělecky hodnocena, ale i tematická stránka je u děl Nabokova pro tu dobu zcela ojedinělá.

Důkazem výše uvedeného je právě tak dlouho diskutovaný román Lolita. Poprvé se v románu naplno začalo pracovat se slovem pedofilie. Dosud tabuizované téma, které nepatří do „slušné anglické společnosti“, odkud hlavní hrdina Humberto Humberto vzešel, se naplno rozehrálo v příběhu šestatřicetiletého muže a dvanáctileté dívky.

Dolores Hazelová, již si Humberto pojmenoval Lolitou, nutno podotknout, že záhy slovo „lolita“ zobecnělo a stalo se synonymem pro mladičkou dívku, u které se mísí naivita s prohnaností, nevinnost s koketérií, která dokáže vše využít ve svůj prospěch a jejíž hlavním cílem je manipulace s mužem, který je jí zcela ovládán, jak se stalo v případě Humberta a Dolores.

Po tragické smrti Lolitiny matky se péče o dívku ujal Humberto, a tak byla odstartována místy až nepochopitelná tragédie osudů všech zúčastněných postav.

Román je koncipován jako vzpomínání Humberta z vězení. Zavřen v cele za něco, co přišlo jako důsledek předchozího po všech stránkách nesourodého vztahu ke jeho svěřenkyni, si krátí dlouhé chvíle osaměním sepisováním svých zážitků z krátkých prožitků s Lolitou.

Nabokov do milostného příběhu Humberta k Dolores zasadil celou řadu psychologických odboček a postřehů, které vybízejí čtenáře se v určitých pasážích díla zastavit a přemýšlet. Autor nehodnotí chování obou, popř. i dalších aktérů příběhu, ani nevybízí k tomuto čtenáře, pouze rozkrývá, co se děje v moderní americké společnosti, o čem se podvědomě ví, ale nemluví. Jistě by se podobné projevy objevily nejen v Americe, kam je zasazeno jádro děje, ale jistě i na jiných kontinentech. Humberto, anglický gentleman, se přestěhoval za vidinou nového a nekomplikovaného života do „nového světa“ - do Ameriky. Amerika místo poklidného žití mu

ukázala své drásající zuby v podobě nezletilé Dolores.

Román je určen především pro milovníky něčeho nezvyklého, nového – nové formy, nový způsob psaní, nová témata. Rozhodně Lolita není čtení k nedělní kávě. Myšlenkově náročné téma, proložené množstvím psychologických vsuvek, dějově velmi komplikovaný román čtenáře buď zaujme, pak se román Lolita stane jistě jeho „miláčkem“, anebo ho po přečtení pár stránek odloží.

Já ale radím, že i přes možnou nechuť román číst dál, tak vytrvat. Dílo je dle mého názoru velmi zajímavé – pedofilie, skvěle zpracované – plynulá kompozice s celou řadou logických doplnění, podnětů k zamyšlení se, málo jednajících postav, ašvak tyto jsou charakterově typické pro rozmanitou americkou společnost – Humberto jako symbol starého a slušného světa (starý kontinent), Lolita je představitelkou zhýralé americké mládeže, která si chce za každou cenu užívat („nový“ svět, „nová“ doba).

Román měl i velmi komplikovaný příchod na prodejní pulty. Po jeho sepsání počátkem padesátých let minulého století propuklo v Americe běsnění, které zapříčinilo, že se Nabokov musel s rukopisem vypravit do Francie. Paříž mu láskyplně otevřela svou náruč a román se záhy objevil na pultech knihkupectví. Zdálo se, že je vyhráno. Avšak první přečtení příběhu Dolores a Humberta (Francie, Anglie) vyvolalo vlnu nechuti i mezi v té době celkem neodmítavou společností, zejména anglickou. Dokonce byla distribuce románu pozastavena. Po roce se však mohl spisovatel opět svobodně nadechnout. Jeho román byl houfně vydáván a rozšířen do mnoha zemí Evropy a stal se jednou z nejoblíbenějších knih i v Americe. Původní macešská náruč Ameriky se Lolitě plně otevřela a sláva v podobě Nobelovy ceny nenechala na sebe dlouho čekat.